

travelbook

Słowacja

północna

Bezdroża

mistrzowska **ERGO**
ochrona **HESTIA**
#

Autor: Krzysztof Magnowski, Maciej Żemojtel (uzupełnienia)

Redaktor prowadzący: Łukasz Karolewski

Redakcja: Aleksander Król

Korekta: Alicja Luberda

Skład: Sabina Binek

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Kroczak

Źródło danych kartograficznych: OpenStreetMap contributors;

www.opendatacommons.org/licenses/odbl

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beslpn>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN 978-83-232-5575-9

Copyright © Helion, 2019

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKcje SŁowacjI PóŁnocnej	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	13
PRZED WYJAZDEM	15
Wybór czasu podróży	15
Źródła informacji	15
Formalności	16
DOJAZD	18
Pociągiem	18
Samochodem	19
NA MIEJSCU	20
Transport	20
Noclegi	22
Wyżywienie	24
INFORMATOR A-Z	25
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	33
KRAJOZNAWCZE ABC	35
Przyroda	36
SPOŁECZEŃSTWO	42
KULTURA I SZTUKA	43
Architektura	43
Rzemiosło	47
Muzyka	48
KUCHNIA	49

SŁOWACJA PÓŁNOCNO-ZACHODNIA	51
ŻYLINA	54
▶ WĘDRÓWKI PO MAŁEJ FATRZE	60
BAŃSKA BYSTRZYCA	63
CZADCA	68
KREMNICA	71
MARTIN	74
PRIEVIDZA I BOJNICE	77
RAJEC	80
TREN CZYŃ	82
TURCZAŃSKIE CIEPLICE	86
ZWOLEŃ	88
ORAWA	91
DOLNY KUBIN	94
NAMIESTÓW	98
ORAWICE	101
ORAWSKIE PODZAMCZE	103
TRZCIANA	105
TWARDOSZYN	107
ZUBEREC	109
LIPTÓW	113
LIPTOWSKI MIKUŁASZ	116
BESZENIOWA	123
▶ GÓRY CHOCZAŃSKIE – PRZEZ WAPIENNE DOLINY	124
DOLINA DEMIANOWSKA	128
LIPTOWSKI HRADEK	131
LIPTOWSKI JAN	134
RUŻOMBERK	136

SPISZ	145
LEWOCZA	148
GELNICA	152
KIEŻMARK	154
PODOLINIEC	158
POPRAD	160
SŁOWACKI RAJ	165
▶ DOLINĄ HORNADU	166
SPISKA BIAŁA	169
SPISKA NOWA WIEŚ	171
SPISKA STARA WIEŚ	177
▶ WĘDRÓWKI PO PIENINACH	180
SPISKIE PODGRODZIE	182
STARA LUBOWŁA	187
WYSOKIE TATRY	190
▶ W WYSOKIE TATRY	196
SŁOWACJA PÓŁNOCNO-WSCHODNIA	199
PRESZÓW	202
BARDIÓW	209
HANUŠOVCE NAD TOPL'OU	215
HUMENNE	216
LIPANY	219
MEDZILABORCE	222
SABINOV	228
SNINA	226
STROPKOV	230
SVIDNÍK	231
VRANOV NAD TEPL'OU	234
KALENDARIUM KULTURALNE	235
MINIROZMÓWKI POLSKO-SŁOWACKIE	238
INDEKS	242

Spis ramek

Co zabrać? _____	15	Wycieczka na hale _____	95
Wybrane słowackie placówki dyploma- tyczne i kulturalne w Polsce __	16	Zdobycie Wielkiego Chocza _____	96
Wybrane polskie placówki diploma- tyczne i kulturalne na Słowacji __	16	Babia Góra od południowej strony _____	99
Wypożyczenie samochodu _____	20	Tatrzańska Cieśniawa _____	102
Bazy noclegowe _____	23	Rowerem po Orawie _____	104
Słowacja w internecie _____	26	Stawy Rohackie _____	110–111
Numery alarmowe _____	27	Szlakiem Janosika _____	119
Dni wolne od pracy _____	28	Rowerem przez Liptów _____	120
Uzupełnianie płynów w górach __	30	Na Liptowski hrad _____	126
Sezonowe zamknięcie szlaków w Tatrach _____	32	Rafting po Wagu _____	132
Słowacja w liczbach _____	35	Mit założycielski Rużomberka __	136
Ochrona przyrody _____	37	Oddziały Muzeum Liptowskiego w Rużomberku _____	138
Parki Narodowe Słowacji _____	39	Malinné – wariant pieszy wędrowki _____	139
Kalendarium historyczne _____	40	Tatrzański lkar _____	178
Niedźwiedzie na szlakach _____	40	Spływ Dunajcem _____	178
Język słowacki _____	42	Spisz na rowerze _____	183
Kościół artykularny _____	45	Ścieżką dydaktyczną wokół Kapituły _____	185
Architektura uzdrowiskowa _____	46	Kolejka na Łomnicę _____	191
Obiekty z Listy UNESCO Słowacji północnej _____	46	Kolejka przez Tatry _____	193
Słowackie specjały _____	50	Przewodnicy wysokogórscy __	195
Wycieczka z Bytčy do Považskej Bystricy _____	58	Dookoła Bardiowa _____	213
Szlak na Wielką Raczę _____	69	Bratrykowie _____	219
Okolice Martina na rowerze _____	75	Andy Warhol – król pop-artu __	222
Szlachetne trunki z Trenčyna __	82	Wypad na Wyhorlat _____	228
Studnia Miłości _____	83	Przez Dolinę Śmierci ku uroczym cerkiewkom _____	232

Spis map i planów

Słowacja	Lewocza _____	148
północno-zachodnia _____	Kieżmark _____	155
Żylinia _____	Poprad _____	162–163
Bańska Bystrzyca _____	Spiska Nowa Wieś _____	172–173
Orawa _____	Słowacja	
Liptów _____	północno-wschodnia _____	200–201
Liptowski Mikulász _____	Preszów _____	205
Rużomberk _____	Bardiów _____	209
Spisz _____		147

Legenda

Świątynia chrześcijańska (kościół, cerkiew, zbor)	Obiekt noclegowy dowolnego typu
Synagoga, inny obiekt związany z kulturą żydowską	Kemping
Meczet, inny obiekt związany z kulturą muzułmańską	Obiekt gastronomiczny (dowolnego typu)
Świecki obiekt zabytkowy	Supermarket, sklep, targ, bazar
Ruina trwała, obiekt archeologiczny	Kawiarnia internetowa, strefa Wi-Fi
Muzeum, galeria	Bar
Inna atrakcja	Kawiarnia
Atrakcja przyrodnicza	Poczta
Atrakcyjny obiekt przyrody nieożywionej	Ośrodek zdrowia, szpital
Punkt informacji turystycznej	Apteka
Dworzec kolejowy	Policja
Dworzec autobusowy	Inny obiekt (sklep, biuro, kasa itp.)
Stacja metra	Plaża
Lotnisko	Kąpielisko, basen
	Przystań promowa, port

Kanion Manínska tiesňava

Wspaniały skalisty wąwóz, którego strome ściany sięgają miejscami do 400 m.

Słowacki Raj

Objęty ochroną ścisłą malowniczy krasowy płaskowyż pełen wąwozów, przełomów, wodospadów, jaskiń i wznoszących się pionowo skał.

Demianowska Jaskinia Wolności

Imponująca, licząca 8400 m jaskinia, uważana jest za jedną z najpiękniejszych w Europie.

Wodospady Zimnej Wody

Jedna z największych atrakcji w Tatrach Wysokich – zespół potężnych tatrzańskich siklaw na Studeným potoku.

Atrakcje Słowacji północnej

Kup książkę

Poleć książkę

MIASTA I MIASTECZKA

Lewocza

Pełna zabytków i uroczych zaułków, panuje w niej niepowtarzalna atmosfera – klejnot wśród miast Europy Środkowej.

Spiskie Podgordzie

Wraz ze „słowackim Watykanem”, czyli Kapitułą Spiską oraz zamkiem – jednym z największych kompleksów warownych w Europie, zostało wpisane na Listę UNESCO.

Kremnica

Kiedyś bogate miasto, gdzie królewska mennica biła złote monety, dziś zachwyca licznymi pozostałościami swojej wspaniałej przeszłości.

Bardiów

Urocze zabytkowe miasto położone wśród zielonych wzgórz Pogórza Ondawskiego. Starówka otoczona murami obronnymi została wpisana na Listę UNESCO.

Kup książkę

Poleć książkę

SŁOWACJA PÓŁNOCNO-ZACHODNIA

W tej części Słowacji jest wiele miejsc będących świadectwem bogatej przeszłości regionu. Tu znajdują się dwa z trzech głównych środkowosłowackich miast górniczych: Bańska Bystrzyca i Kremnica, ze wspaniałymi zabytkami i niepowtarzalną atmosferą. Interesujące są inne stare ośrodki: Trenčyzn, Zwolen i Żylina. To kraina fascynujących zamków, bowiem oprócz warowni we wspomnianych miastach wznoszą się posępne ruiny na skalistych szczytach: w Turcu, wzdłuż doliny Wagu i na południe od Żyliny.

Wiele ciekawych atrakcji czeka na turystów zainteresowanych kulturą ludową – znakomicie zachowane przykłady tradycyjnego budownictwa znajdziemy we wsiach w Górach Strażowskich oraz w dolinach u stóp Jaworników. Jest to także raj dla miłośników kąpeli termalnych – Rajec, Rajeckie Cieplice, Turczańskie Cieplice, Kremnica, Bojnice i Trenczyńskie Cieplice należą do najsłynniejszych słowackich uzdrowisk. No i oczywiście wspaniałe góry, oferujące zarówno możliwości długich, wielodniowych wycieczek halami, jak i krótszych wypadów w efektowne, skaliste dolinki.

Kup książkę

Poleć książkę

Žyľina

Žyľina, miasto położone nad Wagiem, liczące ponad 80 tys. mieszkańców, jest głównym ośrodkiem tej części Słowacji, miastem uniwersyteckim, a także ważnym centrum gospodarczym i kulturalnym z licznymi zabytkami i muzeami. Stanowi doskonałą bazę wypadową w góry całej północno-zachodniej Słowacji.

HISTORIA

Pierwsza informacja o Žyľinie pochodzi z dokumentu z ok. 1208 r. Szybko stała się głównym ośrodkiem handlu i rzemiosła północno-zachodniej części Górnych Węgier. Kresem dużego znaczenia gospodarczego był przełom XV i XVI w., kiedy została miastem poddańczym. Ponownym okresem rozwoju był dopiero XIX w., wtedy to powstało wiele zakładów przemysłowych,

a miasto stało się ważnym ośrodkiem na trasie kolejowej linii koszycko-bogumińskiej, wybudowanej w 1871 r.

Właśnie w Žyľinie 6 października 1938 r. ogłoszono autonomię Słowacji.

WARTO ZOBACZYĆ

Centrum Žyľiny to kwadratowy **rynek** – Mariánske nám., który wraz z odchodzącymi od niego uliczkami stanowi strefę zamkniętą dla ruchu samochodowego. Pośrodku placu tryska nowoczesna **fontanna** w kształcie piramidy, a niedaleko, pośród drzew niewielkiego skweru, stoi kolumna z **figurą Matki Boskiej** z 1738 r. Wokół rynku zachował się zespół podcieniowych kamienic mieszczkańskich. We wschodniej pierzei zwraca uwagę budynek **ratusza** z 1890 r., z kurantami na fasadzie frontowej,

Kup książkę

Poleć książkę

grającymi o pełnych godzinach. Po przeciwnej stronie wznosi się dwuwieżowy barokowy jezuitski kościół św. Pawła z 1743 r.

Idąc z rynku ul. Farską na północny wschód, kierujemy się w stronę stacji kolejowej i dochodzimy do kościoła Trójcy Świętej, zbudowanego ok. 1400 r. i wielokrotnie później przebudowywanego. Przy kościele wznosi się wieża Buriána z 1. poł. XVI w., mierząca 46 m wysokości, niegdyś pełniąca funkcję strażniczą oraz służąca za dzwonnicy (od zawieszono na niej dzwonu Burián pochodzi zresztą jej nazwa).

Poza obrębem dawnych murów miejskich, przy ul. Hurbanovej, stoi późnobarokowy kościół św. Barbary. Przy tej samej ulicy położony jest secesyjny pałac Rozenfelda z początku XX w. Natomiast przy ul. Horný Val 3 znajduje się wybudowany

◀ Rynek w Żylinie

Poleć książkę

Kup książkę

w czasie II wojny światowej gmach **Teatru Miejskiego**. Nieopodal mieści się **Galeria Poważa** 📍 Považská galéria, ul. Štefánikova 2; www.pgu.sk; wt.–sb. 9.00–12.00 i 12.30–17.00, nd. 10.00–12.00 i 12.30–16.00; wstęp 3 EUR, ulgowy 1,50 EUR, w której można zobaczyć dzieła artystów słowackich z XX w.

W dzielnicy Závodie wznosi się najstarszy zabytek Żyliny, pochodzący z poł. XIII w. **kościół św. Stefana**, przebudowany w XVI i XVII w., otoczony murem z **basztą** z XVII w.

Po przeciwnej stronie Wagu znajduje się dzielnica Budatín – niegdyś samodzielne miasto, gdzie wznosi się 📍 **zamek** położony w widłach Kisucy i Wagu, strzegący wjazdu do Żyliny od strony Śląska. Powstał w XIII w., później wielokrotnie rozbudowywany, w latach 20. XX w. rodzina Csákych gruntownie go odremontowała, nadając mu ostateczny kształt. Obecnie mieści się w nim **Muzeum Poważa** 📍 Považské

múzeum, ul. Topolová 1; <https://pmza.sk/budatinsky-hrad/>; V–VIII pn.–nd. 9.00–17.00, IX–IV wt.–nd. 9.00–17.00; wstęp 5 EUR, ulgowy 3 EUR, którego ciekawostką jest ekspozycja ukazująca dzieje druciarstwa na Słowacji.

OKOLICE

Na południe od Żyliny, na skalistym grzbiecie pomiędzy miejscowościami Lietava i Lietavská Svinná, wznoszą się imponujące ruiny wspaniałego niegdyś 📍 **zamku Lietava** – jednej z najtrudniejszych do zdobycia twierdz Górnych Węgier. Jego początki wiążą się z osobą Matúša Čáka, możnego magnata z początku XIV w. Właścicielami warowni od poł. XVI w. byli Turzonowie. Im właśnie zamek zawdzięcza wielką przebudowę, której pozostałościami są renesansowe attyki. Niestety, od 2. poł. XVIII w. pozostaje on w ruinie.

▼ Ruiny zamku Lietava

▲ Brama wjazdowa na zamek Lietava

W położonej przy drodze do Trenczyna osadzie **HRIČOVSKÉ PODHRADIE** warto się zatrzymać, żeby podejść do efektownych, położonych wśród skał ruin **zamku Hričov** na północnym obrzeżu Gór Strażowskich. Zbudowany został po najeździe mongolskim w 1241 r., a opuszczony – w XVII w. Ze wzgórze zamkowego rozciągają się panoramiczne widoki na dolinę Wagu i położone po jej drugiej stronie grzbiety Jaworników.

W sąsiedniej **BYTČY** – niegdyś ośrodku rozległych dóbr należących do Turzonów – znajduje się renesansowy **kasztel** z lat 1571–74, wzniesiony na miejscu zamku z XIII w., na planie prostokąta, z czterema skrzydłami wokół wspaniałego arkadowego dziedzińca i z narożnymi wieżami. W mieście można zobaczyć ponadto **Pałac Ślubów** 📍 **Sobášny palác**, obecnie oddział Muzeum Powaskiego w Żylinie; <https://pmza.sk/sobasny-palac/>; wt.–nd. 9.00–17.00; wstęp bezpłatny, wybudowany z inicjatywy Jerzego Turzona w 1601 r. W obiekcie stała wystawa prezentująca historię miejscowości.

Z Bytčy warto podjechać 10 km na północ do wsi **VELKÉ ROVNÉ**, gdzie zobaczymy **Muzeum Druciarstwa** – popularnego tu niegdyś, a obecnie prawie całkowicie zapomnianego rzemiosła. Stąd już niedaleko do wartego zobaczenia **rezerwatu „Súľovské skaly”**. Jadąc dalej w stronę Trenczyna, trzeba skrócić we ws. Predmier w lewo, by po 5 km dojechać do położonej u ich stóp osady wypoczynkowej. Zielony szlak prowadzi stąd w stronę ruin **zamku Sulowskiego** (Súľovský hrad) ufundowanego na początku XV w., kilkakrotnie potem niszczonego i rozbudowywanego (od schroniska w dolinie 1 godz. 15 min); a następnie na skalisty grzbiet Súľovských skal.

W miejscowości **POVAŽSKÁ BYSTRICA**, leżącej prawie w połowie drogi między Żyliną a Trenczynem, warto przejechać na przeciwległy, północny brzeg Wagu. W dzielnicy Orlové trzeba obejrzeć **kasztel**, wzniesiony na początku XVII w. i zbarokizowany w XVIII w. Wybudowano go na typowym planie czteroskrzydłowego założenia wokół

Kup książkę

Poleć książkę

Wycieczka z Bytčy do Považskej Bystricy

Z centrum Bytčy kierujemy się na południowy brzeg Wagu do głównej drogi nr 61 (E 50) łączącej Żylinę z Trenczynem. Skracamy na niej w prawo i po 2 km, przed miejscowością Predmier w lewo, w drogę prowadzącą do osady turystycznej u stóp **Súľovských skal**. Po obejrzaniu efektownego skalnego miasta skręcamy w prawo, za czerwonymi znakami szlaku pieszego, który prowadzi początkowo bitą szosą obok schroniska Kinex, następnie zaś leśną ścieżką – jest to najtrudniejszy odcinek trasy.

Po 6 km dojeżdżamy do osady Vrchteplá, gdzie ponownie wjeżdżamy na asfaltową drogę prowadzącą przez efektowny skalny wąwóz **Manínskej tiesňavy** do Považskej Teplí. Dojechawszy do głównej drogi, skręcamy w lewo i po 5 km docieramy do Považskej Bystricy. Przekraczamy północny brzeg Wagu i skręciwszy w prawo, mijamy Považské Podhradie, a następnie jedziemy czerwonym szlakiem rowerowym do Bytčy, cały czas wzdłuż nabrzeża równoległego do nurtu rzeki Wagu.

arkadowego dziedzińca. W jego kaplicy zachowały się późnobarokowe: ołtarz, ambona i organy. Twierdza otoczona jest XVIII-wiecznym **parkiem** oraz zabudowaniami gospodarczymi i obecnie stanowi siedzibę **Muzeum Krajoznawczego** **Vlastivedné múzeum, ul. Odborov 8; tel. +42 43 23724, 43 26610; www.muzeumpb.sk**, gromadzącego zbiory przyrodnicze, archeologiczne i etnograficzne. W pobliżu znajduje się niewielki **ogród zoologiczny**.

Bardziej na północ, na zalesionym wzgórzu nad Wagiem, wznoszą się ruiny **zamku Powaskiego** (Považský hrad) – dawniej ważnego punktu w linii obronnej strzegącej szlaku biegnącego doliną Wagu i północno-zachodnich granic Węgier. Zamek zbudowano prawdopodobnie w 2. poł. XIII w., natomiast w 2. poł. XIV w. dobudowano do niego otoczony murem rozległy dziedzińiec, zajmujący całe wypłaszczenie wzgórza. Popadł w całkowitą ruinę, gdy w 1698 r. zdobyły go wojska cesarskie. Ruiny dostępne są z miejscowości **POVAŽSKÉ PODHRADIE**, a z ich szczytu rozciągają się widoki na dolinę Wagu i Góry Stražowskie.

Naprzeciw zamku położona jest skalna brama prowadząca do **wąwozu Manínska tiesňava**. Do tego przepięknego kanionu można się dostać, skręcając w lewo w położonym przed samym miastem osiedlu **POVAŽSKÁ TEPLÁ** (od strony Żyliny) i dojeżdżając do niego po ok. 3 km. U podnóża wzgórza zamkowego znajduje się kolejny **kasztel** z 1631 r., wzniesiony w stylu renesansowym, na planie prostokąta z dwiema narożnymi wieżyczkami.

W miejscowościach położonych pomiędzy długimi grzbietami Jaworników na północ od Powaskiej Bystricy można zobaczyć doskonale zachowane tradycyjne **drewniane budownictwo**, którego najwspanialsze przykłady zachowały się we wsiach **PAPRADNO, HORNÁ MARIKOVÁ** i **LAZY POD MAKYTOU**.

Podążając z Żyliny w stronę Martina, przejeżdżamy przez miejscowość **STREČNO**. Znajdując się tu, usadowione wysoko na skale nad Wagiem, efektowne ruiny **zamku Strečno** (hrad Strečno). Zamek ów wzniesiono do ochrony szlaku handlowego, przekraczającego w tym miejscu Wag. Najstarsza

▲ Zamek Strečno

wzmianka o nim pochodzi z 1321 r. Na przełomie XV i XVI w. został on znacznie rozbudowany, gdyż uczyniono zeń rezydencję magnacką. Do ruin wchodzi się od strony południowej po drewnianym moście przerzuconym nad fosą. Wewnątrz można zobaczyć m.in. późnogotyckie detale architektoniczne, zachowane w pozostałościach kaplicy zamkowej. W przestrzeniach zamkowych urządzono ekspozycję archeologiczną, zobaczyć możemy także kuźnię. Obecnie zamkiem administruje **Muzeum Powaskie w Żylinie** **📍** <http://pmza.sk/expozicie/hrad-strecno/>; IV–IX pn.–nd. 9.00–18.00, X pn.–nd. 9.00–16.00, XI sb.–nd. 9.00–16.00; wstęp 5,50 EUR, ulgowy 3,50 EUR. Na leżącym po drugiej stronie drogi wzgórzu Zvonica znajduje się **pomnik partyzantów z Francji**, walczących w Słowackim Powstaniu Narodowym.

W położonym w zakolu Wagu Strečnie znajduje się **przystań flisacka**, gdzie organi-

zowane są 8-kilometrowe **spływy Wagiem**

📍 **Prvá pltnická a raftingová spoločnosť s.r.o.**, ul. SNP 86; www.plte-strecno.sk/pl/; IV–X; spływ trwa 50–75 min; możliwość zorganizowania pikniku 10 EUR; wynajęcie kapeli góralskiej od 40 EUR za godz.; bilet 10 EUR, ulgowy 5 EUR.

Jeśli pojedziemy dalej wzdłuż Wagu, przełamującego się tutaj pomiędzy dwoma pasmami Małej Fatry, zobaczymy na jego drugim brzegu kolejne malownicze ruiny tzw. **Starego hradu** (żeby do nich dojść, musimy przejść przez most w Strečnie i skierować się w prawo za znakami czerwonymi; od mostu 45 min). Istniał on już w 1267 r. i do wybudowania zamku koło Strečna był głównym ośrodkiem włości obejmujących m.in. Varín i Žylinę. Od XVIII w. opuszczony, do dziś pozostaje w ruinie.

Jadąc z Budatína na wschód, dojeżdżamy do **TERCHOVEJ** położonej u podnóża najpiękniejszych szczytów małowatrzkańskich, znanej jako miejsce urodzenia najślynniejszego spośród karpaccich zbójników: Janosika – co upamiętnia urządzone w jednej z chat **muzeum Janosika i Terchovej** **📍** **Jánošík a Terchová**; <https://pmza.sk/terchova/>; VI–VIII wt.–nd. 9.00–17.00, IX–V wt.–cz. 9.00–15.30 i pt.–nd. 9.00–16.00 (przez cały okres przerwa 13.00–13.30); wstęp 2 EUR, ulgowy 1,30 EUR, w której można również zobaczyć eksponaty etnograficzne związane z miejscowością. We wsi zachowało się sporo zabytków tradycyjnej, ludowej architektury, zwłaszcza w wyżej położonych przysiółkach. Nad Terchovą, na stoku Bobotów, stoi **pomnik Janosika**, natomiast w znajdującym się w pobliżu amfiteatrze Nad Bôrami na przełomie lipca i sierpnia odbywa się festiwal folklorystyczny **Janosikowe Dni**.

Częścią osady jest ośrodek narciarsko-turystyczny **Vrátna Free Time Zone**, położony w dolinie Vrátnej **📍** www.vratna.sk.

Wędrówki po

Z Doliny Vratnej prowadzą szlaki turystyczne na najwyższe i najpiękniejsze szczyty Małej Fatry: **Wielki Krywaň** (Velký Kryváň, 1709 m n.p.m.), **Stoh** (1607 m n.p.m.) i **Wielki Rozsutec** (Velký Rozsutec). Wymagają one jednak solidnego przygotowania kondycyjnego. Mniej wprawnym i niezaprawnym w górskich wędrówkach turystom można polecić wycieczkę na skalisty grzbiet **Sokolie** (1171 m n.p.m.), dokąd w 3 godz. 30 min prowadzą szlaki: niebieski, żółty i ponownie niebieski; można ją również skrócić, schodząc z grzbietu zielonym szlakiem.

Wyprawę rozpoczynamy w centrum doliny, obok restauracji Starý dvor. Niebieski szlak prowadzi nas początkowo drogą wiodącą do **schroniska Sokolie**, następnie wygodną ścieżką na **przełęcz Príslop** (916 m n.p.m.; od początku wycieczki 50 min), z której rozciąga się wspaniały widok na okoliczne szczyty: obły wierzchołek Stoha i poszarpaną grań Wielkiego Rozsutca.

Stąd podchodzimy żółtym szlakiem na grzbiet Sokolie. Ścieżka wije się następnie pomiędzy malowniczymi skalnymi basztami. Po 1 godz. 15 min od przełęczy na grzbiet dochodzi szlak zielony, którym w 45 min zeszlibyśmy do punktu wyjścia. Po kolejnych 15 min znaki zmieniają kolor na niebieski. Szlakiem tym schodzimy pośród skałek do **wąwozu Tiesňavy**, którym prowadzi droga do **doliny Vratnej**. Gdy skręcimy w prawo

[Kup książkę](#)

[Poleć książkę](#)

Małej Fatrze

(i następnie przy rozgałęzieniu dróg ponownie w prawo), po 2 km dojdziemy do miejsca rozpoczęcia wycieczki.

Kolejną interesującą eskapadę można poprowadzić wzdłuż efektownych skalnych **wąwozów Diery** z położonego 3 km na wschód od Terchowej osiedla Biely Potok. Znaki niebieskie i żółte, ok. 2 godz. 10 min.

Sprzed hotelu Diery podążamy za niebieskimi szlakami ścieżką prowadzącą przez łąki w stronę bramy skalistego **wąwozu Dolné Diery**. Jego dnem płynie potok, który przecho- dzimy kilkakrotnie po kładkach i metalowej drabince. Po 30 min dochodzimy do skrzyżo- wania szlaków i idziemy za niebieskimi znakami. Po kolejnych 20 min wąwóz rozszerza się i wychodzimy na polanę z szałasem (gdzie latem możemy kupić ser prosto od bacy), przy którym do naszego szlaku dochodzi szlak żółty ze Štefanovej (jeśli skręcilibyśmy w prawo, doszlibyśmy do niej w 25 min).

Skręcamy w lewo i za żółtymi znakami wchodzimy w las szeroką ścieżką ponad Novymi Dierami. Po chwili ścieżka prowadzi stromo w głąb wąwozu (przejście ułatwiają drabinki). Po 45 min dochodzimy do skrzyżowania w Dolnych Dierach, które minęliśmy na początku trasy. Skręcamy w prawo i po 30 min dochodzimy do punktu wyjścia.

Kup książkę

Poleć książkę

Stropkov

Najstarsza informacja o istnieniu miejscowości pochodzi z 1245 r. Prawa miejskie uzyskała w 1430 r.; w latach 1475–91 należała przejściowo do Polski. Stropków w XVI w. słynął z wyrobu prochu strzelniczego i gorzelnii, podupadł w końcu XVII w.

WARTO ZOBACZYĆ

Na miejscu dawnego zamku stropkowskiego znajduje się dzisiaj **kasztel**, w którym mieści się jedna ze stropkowskich restauracji. Do kasztelu przylega barokowy **kościół Bożego Ciała**. Najstarszą jego częścią jest gotyckie, opięte przyporami prezbiterium – pierwotnie kaplica zamkowa. Trójnawowy, halowy korpus, wielokrotnie przebudowywany (m.in.

w 1675 r.), zatracił większość cech stylowych.

Idąc wzdłuż ul. Hlavnej, mijając niewielki rynek po prawej stronie, dochodzimy do **kompleksu klasztornego Franciszkanów**. Kościół, pochodzący z 1673 r., to niewielka, skromna, ale mająca sporo wdzięku jednonawowa świątynia. Na uwagę zasługuje wysokiej klasy późnobarokowe wyposażenie.

Atrakcją, zwłaszcza dla małoletnich podróżników, będzie wizyta w niewielkim **ogrodzie zoologicznym** połączonym z placem zabaw dla dzieci przy **Centrum voľného času Stropkov**, ul. Hlavná 48; www.zoostropkov.sk; IV–VI 10.00–17.00, VII–VIII 10.00–18.00, IX–X 10.00–17.00; wstęp 1,50 EUR, ulgowy 1 EUR, gdzie można zobaczyć ponad 200 zwierząt około 60 gatunków.

Informacja turystyczna

- ◆ **Informačné centrum mesta Stropkov**, ul. Hlavná 38/2; tel.: + 421 54 7423288; e-mail: tic@stropkov.sk; pn.–pt. 7.30–15.45 (przerwa 11.30–12.15).

Noclegi

- ◆ **Hotel Ondava**, ul. Chotčnská 168/67; tel.: +421 54 7181191; www.hotelondava.sk. Oferuje 74 miejsca (29 pokoi i apartamenty): jedynka od 18 EUR, dwójka od 36 EUR, apartament od 100 EUR; restauracja, sauna. Hotel jest położony nad niewielkim zalewem (w sezonie możliwość wypożyczenia sprzętu wędkarskiego), obok stadnina koni.
- ◆ **Penzion Pepino**, ul. Šarišská 18; tel.: +421 905643538; e-mail: repcia@penzionpepino.sk; www.penzionpepino.sk. Oferuje dwójki 30 EUR oraz dwuosobowe apartamenty w cenie 40–47 EUR.
- ◆ **Schronisko Pod Vlekom** (ok. 1 km w stronę wsi Šandal); nocleg od 9 EUR.

Wyżywienie

W restauracji hotelowej w **Ondavii** dwudaniowy obiad zjemy za około 3,50–5 EUR. W centrum znajdują się liczne pizzerie. **Marhaba** (Hlavná 1647) to lokal ze swobodną atmosferą i miejsce przyjazne dla dzieci. Bardziej wymagający mogą pójść do restauracji **Lesy** na ul. Matice slovenskej. Tanio można zjeść także w sympatycznej kawiarni **Zámocká pivnica** (przy Katolickim Domu Kultury obok kościoła Bożego Ciała): tradycyjne dania od 3 EUR, pizza od 4 EUR, warto tu także przyjąć na piwo lub kawę. Godna polecenia jest również restauracja **Kastiel**, w budynku kasztelu, gdzie zjeść możemy już od 2,90 EUR. Na kawę zaprasza cukiernia **Amfora**, Hlavná 51.

Informator

Największą atrakcją dla odwiedzających Stropkov jest odbywający się tu corocznie na początku sierpnia **Stropkovsky jarmark**. Towarzyszą mu liczne koncerty, zawody sportowe oraz kiermasze rękodzieła artystycznego.

Svidník

Miasto jest najważniejszym ośrodkiem kultury rusińskiej na Słowacji.

Svidník dotkliwie ucierpiał w czasie obu wojen światowych. W latach 1914–15 uległ całkowitemu zniszczeniu w trakcie walk, jakie toczyła w tym rejonie armia austro-węgierska z rosyjską. Podobny los spotkał go w 1944 r., kiedy znalazł się w centrum operacji dukielsko-preszowskiej. Szczególnie krwawe boje toczyły się w okolicach Przełęczu Dukielskiej, która dziś jest szczególnie ważnym miejscem w martyrologii Czechów i Słowaków.

WARTO ZOBACZYĆ

Centrum miasta tworzy otoczony współczesną architekturą, zaaranżowany postmodernistycznie plac. Przy nim ma siedzibę **Muzeum Kultury Rusińsko-Ukraińskiej** **Múzeum ukrajinskej kultury vo Svidniku**, ul. Centrálna 258; www.snm.sk/?765; wt.–pt. 8.30–16.00, sb.–nd. 10.00–16.00; wstęp 2 EUR,

ulgowy 1,50 EUR. Główna ekspozycja dokumentuje sposób życia, zwyczaje i obrzędowość Rusinów na Słowacji, od Osturni po granicę z Ukrainą, ukazując ponadto środowisko, w którym żyją – przyrodę północno-wschodnich krańców Słowacji.

Oddziałem muzeum jest, umieszczona w barokowym dworku z XVIII w., **Galeria Dezidera Milliego** ul. Partizánská, ok. 500 m od dworca autobusowego; tel.: +421 54 7521684; wt.–pt. 8.30–16.00, sb.–nd. 10.00–16.00; wstęp 2 EUR, ulgowy 1 EUR. Gromadzi ona kolekcję ikon, począwszy od XVI w., oraz dzieła współczesnych artystów regionu.

Ważną placówką jest **Muzeum Historii Wojskowej** **Vojenské historické múzeum**, ul. Bardejovská 14; tel.: +421 54 7521398; e-mail: vhmsudnik@vhu.sk; www.vhu.sk/muzejne-oddelenie-svidnik/; V–15 X wt.–nd. 9.00–17.00; 16 X–XI, IV wt.–pt. 9.00–15.00, sb.–nd. 11.00–15.00; XII–III wt.–pt. 9.00–15.00; wstęp 1 EUR, ulgowy 0,50 EUR (w cenie wejście na wieżę widokową na Przełęczu Dukielskiej). Muzeum powstało w celu upamiętnienia operacji dukielskiej. Budynek został zaprojektowany na kształt miny przeciwczołgowej. Część eksponatów: działa pancerne, czołgi i samoloty bojowe, umieszczono na zewnątrz, w parku otaczającym główny pawilon.

◀ Cerkiew w Muzeum Kultury Rusińsko-Ukraińskiej

Przez Dolinę Śmierci ku uroczym cerkiewkom

Ze Svidníka wyruszamy ul. Sovietských hrdinov drogą nr 73 (E 371) prowadzącą w stronę przejścia granicznego na Przełęczy Dukielskiej. Główna szosa zmierza do wsi Krajná Poľana, po drodze jednak warto skręcać w boczne drogi – prawie każda z nich zaprowadzi nas do jakiejś prześlicznej cerkwi (w Dobroslavie czy Šemetkovicach).

Tuż za Svidníkiem, przy motelu Makovica, odbija w lewo droga w słynną **Dolinę Śmierci** – miejsce ciężkich walk pomiędzy Wermachtem a Armią Czerwoną w październiku 1944 r.; przejeżdżamy obok **cerkwi** w **LADOMIROVEJ**, następnie mijamy położone przy trasie na Barwinek po prawej **KRAJNÉ ČIERNO** (cerkiew w odległości ok. 1,5 km od szosy), **HUNKOVCE** ze **świątynią** przy drodze i dojeżdżamy do miej-

scowości **KRAJNÁ POĽANA**. Podążając stamtąd w stronę przejścia granicznego (w odległości 6,5 km), zwiedzimy **cerkiew** w **NIŽNÝM KOMÁRNIKU** oraz zobaczymy militarne pamiątki po operacji dukielskiej.

Dalej skręcamy w stronę Makovców, oglądając po drodze prześliczne **cerkiewki** w **BODRUŽALU** i **MIROLI**. W Makovcach wjeżdżamy na szosę prowadzącą z Krásnego Brodu k. Medzilaborców do Stropkova. Jedziemy teraz drogą biegnącą wzdłuż doliny Ondawy. Za Duplínem dojeżdżamy do głównej drogi nr 73 (E 371), prowadzącej z Giraltoviec do Svidníka, i wracamy, wybierając szlak rowerowy – skręcamy najpierw w lewo i następnie, po 2 km we wsi Rakovčík, w prawo; do Svidníka wiedzie nas stąd mniej uczęszczana przez samochody droga boczna. Trasa liczy ok. 52 km.

Nieco dalej, po drugiej stronie ulicy Bardejovskej widoczne są na zboczu zabudowania **skansenu** 📍 tel.: +421 54 7522952; V–IX wt.–nd. 9.00–18.00; X–IV wt.–nd. 8.00–15.30; wstęp 2 EUR, ulgowy 1 EUR. Dokumentuje on architekturę ludową i sposób życia Rusinów na północno-wschodniej Słowacji. Znajdują się w nim zabytkowe chałupy, kuźnia, młyn wodny i tartak, karczma oraz koliba pasterska. Najcenniejszym zabytkiem jest cerkiew św. Paraskewy z 1766 r., przeniesiona z Novej Polianki, z zachowanym ikonostasem.

W mieście można oglądać również wiele pamiątek z poprzedniej epoki, głównie monumentalne pomniki. Największy z nich to pomnik Armii Radzieckiej, znajdujący się w **parku Braterstwa** położonym tuż przy Muzeum Historii Wojskowej.

Nieopodal skansenu znajduje się **park wodny**. Mieści się w nim kompleks basenów, w tym kryty basen termalny o temperaturze wody 34°C. Dzieci mogą korzystać z licznych zjeżdżalni oraz basenu ze sztucznymi falami 📍 www.vodnysvetsvidnik.sk; pn.–nd. 10.00–18.45; wstęp 6 EUR, ulgowy 4 EUR.

OKOLICE

Okolice Svidníka w rejonie Przełęczy Dukielskiej są swoistym **muzeum pod gołym niebem**, upamiętniającym jedną z największych bitew pancernych II wojny światowej; w naturalnej scenografii umieszczono tu czołgi, działa i samoloty bojowe. Na samej przełęczy wznosi się wysoka **wieża widokowa**, w pomieszczeniach której zaaranżowano ekspozycję dotyczącą operacji

dukielskiej, a przy głównej drodze obok przejścia granicznego stoi pomnik poświęcony jej uczestnikom. Przed samym przejściem po lewej stronie warto zwrócić uwagę na pomnik w kształcie pękniętej kuli. Upamiętnia on gen. Jaroslava Sazavskiego, dowódcę Korpusu Czechosłowackiego, który w tym miejscu zginął.

Miłośnicy broni pancерnej powinni odwiedzić wioskę **KAPIŠOVA**, gdzie wśród pól stoją w szyku bojowym radzieckie T-34.

Okolice Swidnika to również ogromne zbiorowisko drewnianych cerkiewek. Tutaj właśnie znajdują się najstarsze i najpiękniejsze obiekty.

W **DOBROSLAVIE** stoi **cerkiew św. Paraskewy** z 1932 r., ze starszym, bo XVIII-wiecznym ikonostasem. W **LADOMIROVEJ** znajduje się **cerkiew św. Michała Archanioła** z 1742 r. **Cerkiew św. Michała** w **ŠEMETKOVACACH** powstała w 1952 r. Z kolei XVIII-wieczna **cerkiew św. Bazylego** we wsi **KRAJNÉ ČIERNO** ma niezwykle cenne wyposażenie, pochodzi ono w części jeszcze z XVII w.

Sliczna **cerkiewka Zaśnięcia Matki Boskiej** w **HUNKOVACACH** powstała pod koniec XVIII w. – niestety, jej wyposażenie się nie zachowało. **Cerkiew Opieki Matki**

Boskiej w **NIŽNÝM KOMÁRNIKU**, projektu architekta i badacza kultury ludowej Włodzimierza Siczynskiego, jest najmłodszą spośród okolicznych drewnianych świątyń, gdyż pochodzi z 1938 r. Jest również jedyną zaprojektowaną przez wykwalifikowanego architekta. Pozostałe zostały wzniesione przez cieśli ludowych.

Cerkiew św. Mikołaja w **BODRUŽALU** jest zabytkiem najstarszym, bo pochodzącym z 1658 r. W jej wnętrzu zachowały się malowidła ściennie oraz ikonostas z XVIII w. Arcydziełem architektury drewnianej jest także niewielka **cerkiew św. Michała** w **PRÍKREJ** z 1777 r., której urodą dorównuje **cerkiew Opieki Matki Boskiej** w **MIROLI** z 1770 r., z barokowym ikonostasem z bogato zdobionymi carskimi wrotami.

Również na południe od Swidnika znajdziemy kilka perełek cerkiewnego budownictwa. Skręcając w lewo z drogi do Stropkova dojedziemy do przeszlicznej **cerkiewki św. Paraskewy** we wsi **POTOKY** z 1773 r. Jadąc do Giraltovec, warto zajrzeć do **KOŽAN** dla **cerkwi Spotkania Chrystusa z Symeonem** z 2. poł. XVIII w., gdzie, oprócz ikonostasu, warto zwrócić uwagę także naścienne malowidła z końca XVIII w.

Informacja turystyczna

- ◆ **Mestské informačné centrum**, ul. Sovietských hrdinov 38 (w budynku Miejskiego Domu Kultury obok głównego ronda); tel.: +421 54 7520461; e-mail: panikovam@vl.sk; pn.–pt. 9.00–12.00 i 13.00–17.00.

Noclegi

Miejscowość ma niewielką bazę turystyczną, działa jedynie kilka obiektów noclegowych.

- ◆ **Hotel Rubín**, ul. Centrálna 274; tel.: +421 54 7524210; www.hotelrubin.sk. Razem 54 miejsca: jedyńki 17 EUR, dwójki 29 EUR, apartamenty 40 i 54 EUR; restauracja, kawiarnia, bar, młodzieżowy klub rockowy.

- ◆ **Olla Apartaments**, Mudr. Pribulu 2055; tel.: +421 905 832 870; www.ollaapartmany.sk. Oferuje nowoczesne apartamenty: od 20 EUR/os., 30 EUR/2 os. Miło i przytulnie.

Wyżywienie

Duży wybór dań oferuje restauracja w **hotelu Rubín** już od ok. 3 EUR. Za hotelem znajduje się **kawiarnia Life coffee Club**. Kilka punktów gastronomicznych można odnaleźć przy ul. Sovietských hrdinov, są to m.in. **pizzeria Zuzanna** i **restauracja AB**. Zwiedzającym skansen można polecić schludny bar przy stacji benzynowej Stavbet.

Vranov nad Tepl'ou

Duże, prężnie rozwijające się miasto na północnym skraju Niziny Wschodniosłowackiej od dawna było bramą prowadzącą z południa w głąb gór, a obecnie jest prężnym ośrodkiem gospodarczym i kulturalnym.

WARTO ZOBACZYĆ

Najważniejszym zabytkiem miasta jest **kościół klasztorny Paulinów**. Wzniesiono go dla franciszkanów, o których pierwsza wzmianka pochodzi z 1478 r., zaś paulini są tu od 1672 r. Na zewnątrz niezbyt ciekawy, w środku oszałamia barokowym wystrojem wnętrza, pochodzącym z poł. XVIII w. Malowidła sklepienne wykonał jeden z najwybitniejszych malarzy późnobarokowych środkowej Europy Jan Lukas Kracker.

W południowo-zachodniej części miasta stoi niewielki neogotycki **kościół ewangelicki** z początku XX w., z zegarem słonecznym na wieżowej fasadzie. Ponadto w mieście znajduje się **oddział Muzeum Regionalnego w Hanušovcach nad Topľou** 📍 IX–VI pn.–pt. 8.00–16.00, VII–VIII pn.–pt. 10.00–18.00, sb.–nd. 14.00–18.00, prezentujący sposób życia i zwyczaje mieszkańców zemplńskiej części regionu.

OKOLICE

Na północny wschód od Vranova, na zalesionym wzgórzu nad Ondawą, wznoszą się dumnie ruiny **zamku Čičava**, strzegącego niegdyś przeprawy przez tę rzekę. Pod koniec XIII w. jego właścicielem był Reynold, protoplasta rodziny Rozgonyich. Pierwotny zamek, składający się z muru obronnego i okrągłej wieży, został rozbudowany na przełomie XV i XVI w. Dodano wówczas wielką basztę

ze stanowiskami dla armat oraz obszerne przedzamcze. Zniszczony podczas oblężenia w 1684 r., w 1711 r. został zburzony.

Na północ od Vranova znajduje się sztuczny **zbiornik wodny Velká Domaša**, utworzony w latach 1962–66. Jezioro ma 14 km długości i 4 km szerokości, zaś jego głębokość sięga 25 m. Umiejscowione są nad nim liczne ośrodki wczasowo-wypoczynkowe; po południowej stronie, bliższej Vranova, są to: **Dobrá, Holčikovce** i **Nová Kelča**, w których znajdują się plaże, hotele, kempingi i wypożyczalnie sprzętu wodnego; ich ofertę zobaczyć można na stronie 📍 www.domasa.sk.

Informacja turystyczna

◆ **Mestské informačné centrum pri CK Prima**, Nám. slobody 969; tel.: +421 57 4431130; e-mail: ck_prima@szm.sk, www.ckprima.sk; pn.–pt. 9.00–17.00.

Noclegi

- ◆ **Hotel Patriot****, ul. Nemčovej 1; tel.: +421 57 4423427; www.hotelpatriot.sk. Do dyspozycji 44 miejsca w pokojach klasy standard i dwa apartamenty. Jedyńki 32 EUR, dwójki 54 EUR, trójki 81 EUR, czwórki 106 EUR; restauracja, bar. Blok z wielkiej płyty, ale pokoje komfortowe.
- ◆ **Internat (Domov mládeže)** pri ZŠŠ, ul. Lúčna 1055; tel.: +421 57 4462755; e-mail: akoval@centrum.sk. Dwójki, trójki z łazienkami (9 EUR od osoby).

Wyżywienie

W restauracji **hotelu Patriot** menu dnia kosztuje 3,90 EUR. Spośród punktów gastronomicznych przy Nám. slobody smacznie i niedrogo zjemy w Bistro Dominika (www.bistrodominika.sk), w którym obiad można zjeść już za ok. 3 EUR. Dobrą pizzę można zjeść w Pizzerii Junior, ul. Štefánika (obok szpitala).

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

Helion SA

travelbook

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Słowacja północna

to region bliski Polakom i zdawać by się mogło, że dobrze nam znany. Nic bardziej mylnego! Wciąż wiele w nim miejsc godnych odkrycia. Oszałamiająco piękne jaskinie, dziesiątki miasteczek z historyczną zabudową, setki kilometrów szlaków pieszych i rowerowych, kąpieliska termalne... To wszystko i jeszcze więcej niezwykłych miejsc, zabytków i atrakcji świata przyrody znajdziemy w północnej części Słowacji.

Wycieczki w **góry i do jaskiń**

Zamki i ruiny na wzgórzach

Malownicze **miasteczka i wioski**

Zabytkowe **kościóły i cerkwie**

Skanseny i muzeum Warhola

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:

0 801 339900

0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

ebookpoint^{PL}

ISBN 978-83-283-5275-9

Cena 26,90 zł